

VIER SCENARIO'S voor VEENHUIZEN

BEZINNING

publiek domein

randgebieden

structuur

TWEEDE KOLONISATIE

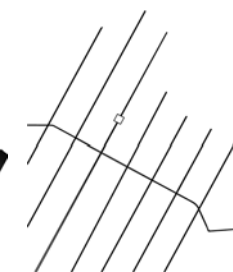
publiek domein

randgebieden

structuur

vier scenario's voor Veenhuizen

Op weinig plaatsen in Nederland is de geschiedenis van een gebied zo duidelijk, haast tastbaar aanwezig als in Veenhuizen. De neerslag van de hiërarchie van het justitiële apparaat in gebouwen en landschap, de sociale- en agrarische experimenten van de Maatschappij van Weldadigheid en de kolonisten, de autarkische leefgemeenschap. Als een Nederlands Siberië heeft het zich de afgelopen twee eeuwen in relatieve afzondering kunnen ontwikkelen tot een staalkaart van veranderende overheidsopvattingen met betrekking tot armoede en criminaliteitsbestrijding. Sporen in het landschap en in de architectuur, maar ook de beleefde en overgeleverde verhalen van bijzondere voorvallen, plekken en routes vormen handvaten voor toekomstige ontwikkelingen.

Onder invloed van recente veranderingen in functie en gebruik zijn er meer van deze sporen uitgewist dan er zijn bijgekomen. Ruilverkaveling en schaalvergroting zijn ook niet in staat gebleken cultuurhistorie aan het gebied toe te voegen. Hoewel het gebied aan leesbaarheid verloren heeft is de kracht van de complexe gelaagdheid zo groot dat elke bezoeker van het gebied erdoor bevangen raakt. De beste mogelijkheid voor behoud van de karakteristieke kwaliteiten van Veenhuizen ligt ons inziens in het opvoeren van de complexiteit door nieuwe, betekenisvolle lagen aan de geschiedenis toe te voegen. De studie is bedoeld om te laten zien op welke wijze de potenties in landschap, geschiedenis en bebouwing van Veenhuizen kunnen worden ingezet voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied. In vier scenario's worden karakteristieken van het bestaande Veenhuizen als uitgangspunt genomen voor ontwerpstrategieën, waarbij zowel oud en nieuw als landschap en bebouwing elkaar door wederzijdse beïnvloeding versterken. Deze scenario's zijn geen ontwerpen met eindbeelden, maar vertegenwoordigen verschillende denkrichtingen, waarbij geen exact eindresultaat wordt nagestreefd. Overeenkomst is dat, hoewel de uitwerking onderling sterk verschilt, in de afzonderlijke scenario's de landschappelijke drager dusdanig wordt versterkt dat vele nieuwe ontwikkelingen en programma's er hun plek in kunnen vinden zonder dat deze afbreuk doen aan het geheel.

tweede kolonisatie
 Analooq aan de wijze waarop vanaf 1820 de woeste gronden werden ontgonnen en door "vrije kolonisten" boerderijen werden gebouwd vindt een tweede

kolonisatie van Veenhuizen plaats. Ditmaal door bewoners en gebruikers op zoek naar rust, afzondering en vrijheid in hun doen en laten. Dit scenario gebruikt de structuur met zeven wijken loodrecht op de Hoofdvaart met tussenafstanden van 750 meter als landschappelijk-stedebouwkundige drager.

bezinning

De transformatie van Veenhuizen start in dit scenario met het versterken van het contrast tussen het open landschap van akkers en weiden met lange zichtlijnen aan de noordzijde van de hoofdvaart en het dicht beboste deel aan de zuidzijde ervan. Tezamen vormen zij een groot aaneengesloten, openbaar toegankelijk gebied waar, op grote schaal natuurontwikkeling kan plaatsvinden. De randen zijn geleidelijke overgangen naar Tempelstukken en het oude hoogveen gebied.

omsluiting

Veenhuizen is gesticht in het overgangsgebied tussen twee typische landschappen: aan de noordzijde het beekdal van de Slokkert en aan de zuidzijde het Fochteloërveen. Het grotendeels beboste overgangsgebied tussen de orthogonale structuur van de kolonie en deze landschappen vormt een gordel rond Veenhuizen met een oppervlak van ca. 500 ha. zonder duidelijke eigen ruimtelijke of programmatische kenmerken. In dit scenario wordt het ruimtelijk en programmatisch verschil tussen het gestructureerde Veenhuizen en de vormloze rafelrand opgevoerd.

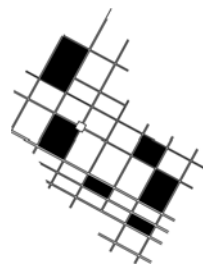
matrix

De ruimtelijke drager is het orthogonale grid dat volledig wordt hersteld. Het systeem van wijken dooradert het gehele gebied. Het profiel van lanen en wijken, dat in breedte varieert van 15 tot 40 meter, wordt van oorspronkelijke boombeplanting voorzien en verder ingericht als natuurontwikkelingsgebied. Op alle ontmoetingen van wegen en water worden nieuwe bruggen ontworpen. De neutrale matrix die hiermee ontstaat, vormt de structurele basis voor de komende ontwikkelingen.

MATRIX

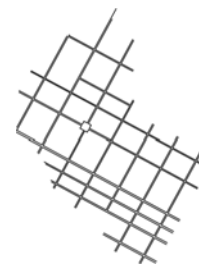
publiek domein

randgebieden

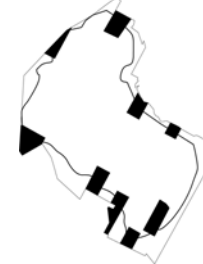

structuur

OMSLUITING

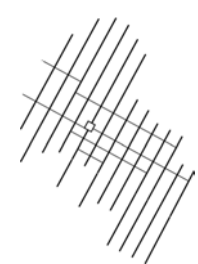
publiek domein

randgebieden

structuur

projectgegevens

studie & publicatie masterplan

team : R. Hendriks, E. de Leeuw,
C.M. Verkuijl, G. Eide,
M. Mietus, L. Durao

opdrachtgever : in eigen beheer

jaar : 2002